

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Transitus ad Praedestinationem. Praemittitur totius haeresis Pelagianae scopus, & generalis ordo dogmatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Transitus ad Prædestinationem. Præmittitur totius hæresis
Pelagianæ scopus, & generalis ordo dogmatum.

CAPVT SEPTIMVM.

EX ijs quæ de gratiæ corruptelis & me-
riti prærogativis secundum Pelagia-
norum sententiã disseruimus, quid de
prædestinatione senserint facile intel-
ligi potest. Nam etsi hac de re nihil omnino
loquerentur, perspicacior tamen quisque non
difficiliter colligit omnem gratuitam præde-
stinationem eos funditus sustulisse. Nam siue cœ-
lestem gloriã ac regnũ Dei illis tribui ac deberi
sentiant, qui liberi arbitrij viribus peccatorum
omniũ tentationes superent omniaque Dei manda-
ta custodiant: siue illis Dei adiutorium, ad
obtinendam iustitiæ perfectionem dari velint,
qui sine Dei adiutorio propria voluntate cre-
diderint, petierint, quaerierint, pullauerint,
quicquid deinceps talibus à Deo propter istud
vel inchoationis exordium, vel perfectionis
culmen conferri dixeris, manifestum est eis
non tam tribui quam retribui; ac per hoc ne-
que meritum neque præmium eis gratiã di-
uinã vel electione prædestinari; sed humanæ
libertatis arbitrium offerre meritum, Dei ius-
titiã referre mercedem. Atque ita totum
prædestinationis negotium ad nudam humani
meriti, siue fidei, siue etiam operum præscien-
tiam iuxta duplicem Pelagianismi statum de
inchoanda vel etiam perficienda suis viribus
iustitiã revocari. Quæ quamvis in genere ex
antedictis perspicua sint, nec operiosioris dis-
putationis indigeant, ne quid tamen anfra-
ctuum Pelagianorum curiosis lectoribus desi-
deretur, quod ad eorum mysteria sigillatim
penetranda faciat, eorum sensa de singulis ad
prædestinationem concurrentibus percurren-
da sunt, si primum totius hæresis Pelagia-
næ scopum ac dogmatum connexionem sub-

jecerimus; quo fiet ut etiam ea quæ de præ-
destinatione dicenda sunt plenius intelligatur.

Sciendum igitur Pelagium, omnesque di-
scipulos ejus, non tantum Cælestium & Iulia-
num, sed etiam Semi-Pelagianos non alium
habuisse scopum in errore suo condendo,
quam ut humana salus quemadmodum & in-
interitus ex humani arbitrij, quod omnibus
per creationem datum est, libertate penderet;
ita nimirum, ut si quod forte ad illam salutem
assequendam præmium per gratiam suam
operaretur Deus, ultima tamen discretio
unius ab alio, operantis à cessante, credentis
ab incredulo, volentis à nolente nequaquam
à Deo, sed ex liberi arbitrij cardine flexuque
peteretur. Cum enim certissimum & ipsis in-
timis rationis penetralibus tamquam solis
radio inscriptum esse sentient, neminem rectè
sine propria sua voluntate, hoc est nisi ipse
velit, posse vivere, neque quidquam esse magis
in potestate hominis quam voluntatem (Quia
ut Augustinus, non dicimus esse in potestate, nisi
quod cum volumus fit, ubi prius & maxime est ipsum
velle: sine ullo quippe intervallo tempore præso est
voluntas ipsa cum volumus) Huic veritati con-
sectaneum & vinculis adamantinis connexum
esse putaverunt, sibi ipsis tantum tamquam
suum & proprium bonum esse tribuendum,
quod bene & laudabiliter viverent. Quam
præsumptionem eorum præclare expressit Pro-
sper carmine de ingratis; ubi Pelagiani omnia
Massiliensium dogmata se confiteri paratos
dicunt, dummodo unicuique sibi dumtaxat li-
berum arbitrium salvum esse patiantur, ut sa-
lutem suam possint ex volendi fonte suspen-
dere:

*Quæque placent vobis amplectimur, edita nobis
doctrinæ vestræ est pietas, nihil inficiando*

Discutimus etc.

Dum nostri decus arbitrij lumenque creatum

Principio, quod sponte potest insistere rectis,

Manserit illesum, nec viribus absit ab illis

Quas condente Deo generaliter omnis in Adam

Suscepit natura hominis, nec suppetat ulli

De non accepta arbitrij virtute querela. etc.

Sitque salus dignus salvari ex fonte volendi

EX hoc principio omnia sua dogmata re-
ligata contextunt: quanquam ad eundem
scopum Pelagiani & Massilienses diversis iti-
neribus contenderunt: utrique quidem larva
quadam pristinae integritatis usi, sed hinc gratiæ,

illi naturæ. Verum de Massiliensibus infra
latius.

Itaque Pelagius ut eo pertingeret, statim
in ipso exordio meracissimum suum errorem
protulit, nempe superbissimum illud dogma
de asse-

de assequenda non solum iustitiæ perfectione, sed etiam *arabibus*, omniumque perturbatio- num vacuitate, ita ut instar angelorum ac Dei, facile absque omni peccato possemus vi- vere per solum humanæ voluntatis arbitrium. Cujus sententiæ arrogantiam cum doctrina sana respueret, lubricus instar colubri multis voluminibus errorem implicuit & hæreticis fraudis varietatibus coloravit. Sed in qua- cumque diverticula clamoribus adversantium territis se proriperet, siue naturæ, siue legis, atque doctrinæ, siue etiam gratiæ Christi commendando, semper ad eundem suum ini- tio propositum collimat scopum, ut siue lex & exemplum Christi quid faciendum esset in- strueret, sola naturæ facultas opus ipsum & iustitiæ sibi pareret: siue veræ gratiæ non- nullam facilitatem aspiraret, nudæ tamen arbitrii vires perspicue inciperent, nudæ quo- que universa mandata & iustitiæ perfectionem, *est* nonnulla cum difficultate perficerent. Quod si quid gratiæ adijceretur, hoc cona- tibus nostris debitum, non gratis datum esse censuerit. Hoc totius hæresis Pelagianæ caput & quasi cardo est, in quo tota vertitur illius erroris impietas. Nam quicquid ulterius de laudabili naturæ integritate, de primis homi- nibus, parvulis & adultis, de electione Dei & prædestinatione commenti sunt, hoc ne- cessitate potius quam prima voluntate con- tigit, ut esset primi illius dogmatis vel appen- dix, vel fulcrum vel ornamentum. Nam quicquid de divinâ prædestinatione & ele- ctione, de qua inferius, perperam philosophati sunt, erroris illius capitalis tantummodo appen- dix est, quam ipsa series connexarum ab- surditatum postulat. Meritum quippe huma- num est interitus gratiæ prædestinationis & electionis. Quicquid vero de gratia siue naturæ siue legis siue exempli Christi & re- missionis, cæterisque eodem spectantibus gar- riunt, nudum impietatis velum est, mitigan- dæque invidia excogitatum, quo dogma ne- farium imperitorum oculis poliendo, palli- andoque colorarent. Nam in initio cum pri- ma puri illius Pelagianismi ferret prædi- catio, nihil de toto illo variarum gratiarum apparatu in mentem venerat. Illud vero, inquit Hieronymus, *Quod ad decipiendos quosque postea hinc sententia coaptantur (non absque Dei gratia) cum prima legentes fronte decipiat, introspectum & diligentissime ventilatum, decipere non potest.* Deni- que quicquid de mortalitate primorum hominum, de naturæ parvulorum labis originalis experte, de illibata procreationis eorum inte- gritate, de libertatis viribus, de bonitate con- cupiscentiarum naturalium statuunt, Decu- mani illius erroris fulcrum & fundamentum est, quo subtracto tota ruit Pelagianismi moles. Vnde Augustinus cum dogmata ista recense- ret, quæ potius à Celestio quam Pelagio tu- endo primo errori de naturali iustitiæ possi- bilitate excogitata sunt, *In hoc, inquit, potius tota hæresis ista consistit, nempe tamquam in ra- dice & semine. Si enim natura ut prima*

A condita est, expertis peccati & inviolata in par- vulis & majoribus permanet, sine dubio nulla Christi gratiæ ad bene vivendum & regnum cælorum assequendum necessaria est. Nam ubi nulla est ægrotantis infirmitas ibi nulla fingi potest medicinæ necessitas. *Sic enim lau- dando sanæ naturæ creatorem, cogimur, inquit Augustinus, dicere, non verè convincimur dicere superfluum salvatorem.*

Hinc igitur accidit, quod tanto disputa- tionis ardore & rationis viribus omnes Pela- giani satagunt, Pelagius, Celestius, Iulianus, ut natura sine peccato nasci & viribus liber- tatis prorsus illæsa esse credatur, non quod per se magna eis esset illorum dogmatum cura, sed quod perspicue animadvertent se sine illorum subsidio naturalem illam sine omni Mediatoris gratiæ, bene vivendi potesta- tem non posse defendere. Quod ex libris de

B natura & gratiæ & de perfectione iustitiæ manifestissime liquet, ubi cum ex professo passis velis, ad capitalem illum errorem & cæterorum omnium scopum tuendum tende- rent, insitam & peccato inviolatam omnique debilitatis expertem naturæ bonitatem & li- bertatem in subsidium vocant, omnesque cau- sas remouent, cur natura infirmata esse cre- deretur. Quo sane perspicue ostenditur, quis dogmatum Pelagianorum iuxta mentem au- torum ordo sit, quis cardo & scopus. Nec mirum, non enim perfecta quæque operatio est propter integritatem & sanitatem rei, sed rei cujusque integritas propter operationem perfecte exercendam instituitur. Vnde Ce- lestius totum venenum suum in cælum evo- mens & insilians quo tota impietas Pela- giana tenderet manus, dicebat quod ex illo quod

*Lib. de nat. & grat. c. 17
19. 42. 43
& 50. 64
Lib. de pecc. & iust. ratione. g.
10. 12. 14.*

C ait Petrus, divina nos esse consortes natura, conse- quens sit, ut ita possit esse aynna sine peccato quem- admodum Deus. En quo collimat superbia Pe- lagiana & omnis dogmatum apparatus. Vnde Prosper tum alibi tum in Epistola ad Deme- triadæ: *In paradiso, inquit, Ecclesia constitutos, & virtutum delicijs abundantes ad confidentiam liberi incitavit arbitrii (diabolus) ut profectus suos in se constituerent, & ad arborem propria voluntatis ma- num præsumptionis extenderent.* Ecce primum lapidem offensionis & petram scandali, in quam factus Pelagianus impegit. Sed jam ulterius vide in quæ dogmatum aliorum por- tenta & quousque illius elationis primæ tu- endæ cupiditate præcipitati sunt: Hinc illa erat, addit Prosper, *natura humana fraudulenta lau- datio & illæsa per omnes homines originalis defensio bonitatis.* Hinc Adæ peccatum exemplo posteris asse- rebatur nocuisse, non transitu: & quam illi fuerat non violare mandatum, tam liberum esse unicuique declinare delictum. Hinc evacuatio baptismatis par- vulorum qui sola adoptione donari, nullo tamen reatu dicerentur absolui. Hinc postremo divinæ gratiæ sti- mulata & insincera confessio qua secundum merita daretur, non ex qua merita nascerentur. Nimirum omnia ista hinc esse nata & eo directæ signifi- cat, ut illam quam dixerat, confidentiam li- beri arbitrii, & insitam iustitiæ perficiendæ potestas

Lib. de gest. Pelag. l. 35.

In Epist. ad Demetriad.

Epist. ad Cresp. p. 1.

Lib. de gest. Pelag. c. 10.

potestatem tuerentur. Ex quo fonte con-
sequenter omnibus Pelagianis, eorumque hæ-
redibus medullitè innatum fuit capitale
odium omnis divini propositi, quo unus quo-

quo modo discernetur ab alio: quod tan-
quam acceptionem personarum, coactionem,
satum, fatalemque necessitatem semper cano-
pejus & angue detestati sunt.

Oeconomia divinæ voluntatis & gratiæ erga salutem humanam.

De gratuita vocatione & justificatione: & quo sensu

vocatio vocatur secundum propositum.

C A P V T O C T A V V M.

QVAPROPTER suis quæ diximus
principijs innitendo, longe aliam
ipsi quam Catholici, divinæ boni-
tatis ac voluntatis economiam
erga salutem humanam fabricant. Dicunt
etenim quandoquidem nemo peccati reus, vel
tabula rasa, a capax virtusque rei non plenus, & ut
sine virtute, ita & sine vitio procreetur, Deum
generaliter velle omnes homines salvos fieri & ad
agnitionem veritatis venire: e ut qui voluerint cre-
dant; nemo quippe, inquit, d ex Dei poten-
tia vel in malum vel in bonum invitatus cogitur, hoc
est, ex nolente fit volens. e aut reluctanti stu-
dium virtutis immititur, quia personarum acceptio
non est apud Deum. Hoc enim ex mera & sola
hominis libertate pendet. Nam ante hominem
vita & mors, quod placuerit dabitur illi ne libertas
scilicet tollatur arbitrij: qua tamquam prima
Dei creatoris gratia instructus & simul per
creaturarum contemplationem adjutus, dace ratione,
cognoscebat creatorem & quemadmodum esset vi-
vendum, per legem naturalem scriptum gerebat
in cordibus. Sed cum propter invalescentem

peccandi consuetudinem non sufficeret virtutis
moribus natura iam decolor, alia similiter gene-
ralis gratia, Lex Moysis adjecta est, qua velut
lima fulgore pristino, detritæ a rubigine natura redde-
retur. Sed posteaquam etiam hic inania peccandi
consuetudo prevailuit, cui sananda lex parum valeat
tamquam generalis totius humani generis
Medicus Christus advenit & tamquam despera-
tissimo morbo, non per discipulos, sed per seipsum me-
dicus ipse subvenit. Cujus medicinæ gratia in
hoc sita est, primò quod Deus illum pro
pro nobis omnibus tradidit, pro omnibus, in-
quam, non pro aliquibus quos ipse peculiari
putetur voluntate selegisse. Secundò, gratia
Christi magis propinqua est remissio peccatorum,
sive baptismus hominibus legis prevarica-
tione reus, quam propter invalescentem pec-
candi consuetudinem jam amplius implere
non peterant preparatus. Sed & ista gratia
prorsus est generalis & omnino indifferenter
proposita, sed quod uni præ alijs
detur, hoc ex hominum voluntate contingere,
quorum unus Christo credere velit, alius
nolit.

a Pelag. lib.
de pecc. orig.
c. 13. apud
August.
b Jul. lib. 4.
apud Aug.
sunt. Jul.
c. 8.
c Prosper
Epist. ad Ro-
m. fin.
d Lib. 1. ad
Bonif. c. 18.
e Lib. 2. ad
Bonif. c. 10.
Pelag. in
Comment. in
c. 11. Rom.
c. 17.
Prof. Epist.
ad Rufin.
Pelag. lib. de
pecc. orig.
c. 26.

Pelag. in
c. 18. Rom.
c. 14.

Cum sine delectu, inquit Prosper, seu lex seu gratia Christi,

Baptismus seu remissio peccatorum

Omnem hominem salvare velit: Domini que vocantis

Sic sit propositum, ut nullus non possit ad illud

Libertate sua, proprioque vigore venire,

Sitque salus dignis salvari ex fonte volendi.

Carm. de lib.
grat. c. 6.

DEo namque circa omnes homines per uni-
versum mundum commune & generale esse stu-
dium, ut qui voluerint credant, Christo scilicet
salvatori, & qui crediderint justificationem merito
fidei & bona voluntatis accipiant.

Tertio gratia Christi consistit in doctrina
quam Christus attulit mundo & exemplo vir-
tutis ejus quibus adjuti homines studerent de-
inceps custodire iustitiam quam compendio creduli-
tatis, hoc est fidei in baptismo, fuerant affecti.
Itaque totam beneficium adventus Christi in
hoc videntur constituere, quod cum totus
mundus non amplius ut olim legem implendo,
esset reus Deo, Verbum caro factum sit, ut quos

A sero redimere cum qui nobis charitatem
suam ostenderat. Nam cum ante, legis totius
observatione iustitia quari deberet ab homi-
nibus, nunc eam quantumcumque peccatores
sine omni omnino labore impletæ legis aut
difficilis penitentia sola fide per baptismum
accepta peccatorum remissione gratis acci-
pant. Illos autem jam justificados verbo &
exacta iustitia norma, hoc est exēplo docuit, quo
pacto jam esset vita instituenda, & ita pollicetur
caeleste præmium, quo unigeniti simus coheredes,
ut simul tam præcedentium quam sequentium
Sanctorum remuneratio emicaret.

Cum igitur quatuor sint in quibus Dei
benevolentia, & Christi gratia eluceat, vo-
catio, iustificatio, glorificatio, & quæ in Deo est
æterna

Lib. 1. oper.
imp. f. 139. præceptis, hoc est lege, non correxerat beneficij ob-
& 2. f. 439 ligaret, reposcens ab imagine anoris vicem, ut vel

In c. 4. ad
Rom. n. 11.

Lib. 2. f. 401

Lib. 1. f. 139

Lib. 2. f. 401